

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 15739

Tarih : 24.12.2025

38268

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İbrahim AKIN

İzmir Milletvekili

İzmir, nüfus yoğunluğu, sanayi yapısı ve coğrafi konumu itibarıyla hava kirliliğinin insan sağlığı üzerindeki etkilerinin en ağır hissedildiği kentlerin başında gelmektedir. Ağır sanayi tesisleri, termik santral, gemi söküm faaliyetleri, demir-çelik ve çimento fabrikaları ile birlikte yoğun ulaşım ve fosil yakıt kullanımı, kent genelinde ciddi ve kalıcı bir çevre yükü yaratmaktadır. Buna karşın, hava kalitesine ilişkin ölçüm verilerinin yeterli, düzenli ve şeffaf biçimde kamuoyuyla paylaşılmadığı uzun süredir meslek örgütleri ve çevre platformları tarafından dile getirilmektedir.

Temiz Hava Hakkı Platformu'nun Kara Rapor 2025 çalışması, İzmir'de hava kalitesinin sağlıklı biçimde değerlendirilebilmesi için gerekli ölçüm altyapısının yetersiz olduğunu, mevcut istasyonlardan alınan verilerin ise eksik ve süreksiz olduğunu ortaya koymaktadır. Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi üyesi halk sağlığı uzmanlarının açıklamaları, bu durumun doğrudan halk sağlığını tehdit eden bir tabloya dönüştüğünü göstermektedir. Dünya Sağlık Örgütü ve Uluslararası Kanser Araştırmaları Ajansı tarafından hava kirliliğinin kanserojen bir etken olarak tanımlandığı dikkate alındığında, İzmir'de yaşanan bu tablo artık çevresel bir sorun olmanın ötesine geçerek açık bir halk sağlığı krizi boyutuna varmıştır.

Öte yandan, Aliğa bölgesinde yoğunlaşan sanayi tesislerinden kaynaklanan emisyonların, hakim rüzgar yönleriyle İzmir'in kuzey aksındaki yerleşim alanlarına taşındığı; Karşıyaka, Bayraklı, Bornova ve Kemalpaşa gibi ilçelerde ciddi sağlık riskleri ve hatta ölüm tehlikesi yaratabilecek düzeylere ulaştığı yönünde bilimsel çalışmalar ve raporlar bulunmaktadır. Buna rağmen Aliğa'da yeni sanayi yatırımlarına izin verilmesi, mevcut tesislere ilişkin denetim ve yaptırımların yetersizliği, kamusal denetim sorumluluğunun yerine getirilmediği yönünde ciddi soru işaretleri doğurmaktadır.

Bu bilgiler doğrultusunda;

1. İzmir genelinde ve ilçe bazında faal durumda bulunan hava kalitesi izleme istasyonu sayısı kaçtır? Bu istasyonların kaç 2024 ve 2025 yıllarında kesintisiz biçimde veri üretmiştir?
2. Temiz Hava Hakkı Platformu'nun Kara Rapor 2025'te İzmir için "yeterli ölçüm verisi bulunmadığı" tespiti Bakanlığınızca kabul edilmekte midir? Kabul ediliyorsa, bu eksikliğin giderilmesi için hangi adımlar atılmıştır?
3. İzmir'de hava kalitesi ölçüm sistemlerinin uzun süredir etkin çalışmamasının idari ve teknik sorumluluğu hangi kurum ve birimlere aittir?
4. Hava kalitesi izleme istasyonlarının yer seçiminde bilimsel kriterlere uyulup uyulmadığı denetlenmekte midir? İzmir'de yanlış konumlandırıldığı tespit edilen istasyon sayısı kaçtır?
5. Aliğa Horozgediği ve çevresindeki sanayi bölgelerinde elde edilen hava kirliliği ölçüm verileri neden kamuoyuyla düzenli ve anlık olarak paylaşılmamaktadır?
6. Aliğa'daki termik santral, gemi söküm tesisleri, demir-çelik ve çimento fabrikaları için son 10 yılda yapılan emisyon ölçümlerinde kaç kez yasal sınır değerler aşılmıştır? Bu ihlaller karşısında hangi idari yaptırımlar uygulanmıştır?
7. Aliğa'da yeni bir çimento tesisi için verilen "ÇED gerekli değildir" kararında, bölgenin mevcut hava kirliliği yükü ve halk sağlığına etkileri değerlendirilmiş midir? Bu değerlendirme raporları kamuoyuna açık mıdır?
8. İzmir'de hava kirliliğine bağlı olarak artan solunum yolu hastalıkları, kalp-damar hastalıkları ve kanser vakalarına ilişkin Bakanlığınızın elinde bulunan güncel istatistikler nelerdir?
9. Hava kirliliğinin yüksek seyrettiği günlerde, çocuklar, yaşlılar ve kronik hastalar başta olmak üzere risk gruplarının bilgilendirilmesine yönelik bir erken uyarı ve kamu bilgilendirme sistemi mevcut mudur?
10. İzmir'de hava kirliliğine neden olan sanayi tesislerinin faaliyetlerinin sınırlandırılması, taşınması ya da durdurulmasına yönelik herhangi bir planlama yapılmakta mıdır?
11. Bakanlığınız, İzmir özelinde hava, su ve toprak kirliliğini birlikte ele alan, iklim kriziyle uyumlu bütüncül bir çevre ve halk sağlığı eylem planı hazırlamayı planlamakta mıdır?
12. İzmir'de hava kalitesi verilerinin gizlenmesi ya da eksik paylaşılması nedeniyle halkın sağlık hakkının ihlal edildiği yönündeki iddialara ilişkin Bakanlığınızın yürüttüğü herhangi bir inceleme bulunmakta mıdır?